

20.6.2022

D/468/04.09.02/2021

Tarkastuskertomus 9/2022 Rahapelitoiminnan tuotoista myönnetyt avustukset – Hallinnoinnin asianmukaisuus ja tuloksellisuuden edellytykset

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) 31.5.2022,
- Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) 2.6.2022,
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) 2.6.2022.

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Palautteen antajien lausunnoissa on pääosin yhdytty kertomusluonnoksen kannanottoihin muutamia yksittäisiä kohtia lukuun ottamatta. Lausuntojen perusteella on tehty jotain korjauksia ja täsmennyksiä lopulliseen tarkastuskertomukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa lausunnossaan, että kokonaisuutena tarkastuskertomuksessa esitetyt huomiot ja suositukset ovat kannatettavia. Ministeriö toteaa tiedostavansa avustusten myöntämisen vakiintuneelle tuensaajien joukolla sekä sen, että tämä on osaltaan vähentänyt avustuksen myöntämisen kriteerien tosiasiallista vaikutusta. Ministeriö katsoo, että samalla tulee kuitenkin huomioida, että tuensaajien joukon vakiintuneisuus johtuu osittain siitä, että vain tietty joukko toimijoita täyttää avustuksen myöntämisen kriteerit. Tuloksellisuuden mittareiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että haasteena on avustuksensaajien joukon ja avustettavien toimintojen moninaisuus, minkä vuoksi yleispätevien ja ohjausvaikutukseltaan oikeansuuntaisten mittareiden kehittäminen on haasteellista. Valvontaan ja erityisesti taloustarkastukseen liittyen ministeriö toteaa, että juuri alkaneella tarkastuskaudella tarkastussuunnitelmaan on asetettu tavoitteeksi, että avustuksista tarkastetaan 43,8 %. Ministeriö toteaa, että paikan päällä tarkastusten määrää on jatkossa tarkoitus lisätä osana tarkastustoiminnan menetelmien kehittämistyötä.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) toteaa lausunnossaan, että huomio liittyen jakamatta jääneiden tuottoerien määrään ilman asian taustoitusta antaa puutteellisen kuvan tilanteesta. STEA katsoo, että raportissa olisi syytä tuoda esille eri ministeriöiden jakamatta olevien varojen määrien syyt ja syntyhistoria. STEAn lausunnossa ei kuitenkaan tullut esiin uutta tietoa, joka olisi edellyttänyt aiheeseen liittyvän kannanoton muuttamista. Näin ollen kertomusta ei muutettu näiltä osin. STEA katsoo lausunnossaan myös, että tarkastuskertomusluonnoksessa tehdään johtopäätös, jonka mukaan useat avustuskohteet samalla toimijalla aiheuttavat hallinnollista tehottomuutta. Kertomuksen kannanotto liittyy kuitenkin tarkastuksessa tunnistettuihin valtionapuviranomaisten toisistaan poikkeaviin avustusten hallinnointimenettelyihin ja niihin mahdollisesti liittyviin riskeihin. Lausunnon perusteella kannanottoa ja vastaavaa havaintolukua täsmennettiin siten jonkin verran. Lisäksi STEA tuo esiin, ettei se pidä havaintoluvussa esitettyä vertailua uusien avustusten ja jatkoavustusten

myöntämistodennäköisyyden välillä mielekkäänä. Kertomusta ei kuitenkaan muutettu näiltä osin, sillä vertailua puoltaa osaltaan myös STEAn ohjeistus, jonka mukaan avustuksia myönnetään vain vuodeksi kerrallaan eikä ohjeellinen avustussuunnitelma ole vielä päätös tulevista avustuksista.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lausunnossaan, ettei valtionavustuslaissa tai sen perusteluissa edellytetä sitä, että tuloksellisuutta tulisi seurata myöntöpäätöskohtaisesti. Ministeriö toteaa katso-neensa tarkoituksenmukaiseksi kytkeä tuloksellisuuden seurannan osaksi tuotonjakoesitystä koskevaa menettelyä, jossa alan tukitarpeet esitetään kohteittain ja koottuna valtakunnallisesti. Tarkastusviras-ton suositusta täsmennetään lausunnon perusteella siten, että siitä käy kyseisessä kohdassa selkeäm-min ilmi yhteys valtionapuviranomaisen valvontatehtävään. Maa- ja metsätalousministeriö ei lausun-nossaan myöskään yhdy näkemykseen siitä, ettei ministeriö seuraisi kokonaisvaltaisesti hevosalalle myöntämiensä avustusten vaikuttavuutta. Lausunnon perusteella kannanottoa ja vastaavaa havainto-lukua täsmennetään siten, että siinä eritellään selkeämmin kokonaistason seuranta sekä tuloksellisuu-den seuranta tukimuodoittain ja yksittäisen avustuksen tasolla. Lausunnon perusteella tehtiin myös muita yksittäisiä täsmennyksiä havaintolukuihin.

Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Lausunnoissa esitetyt korjaus- ja täsmennysehdotukset on otettu tekstimuutoksina huomioon lopulli-
sessa tarkastuskertomuksessa.

Lisätietoja: Johtava tilintarkastaja Sari Pelli, p. 09 432 5833